

Kunnskapsdepartementet

Deres referanse:
15/3111

Vår referanse:
15/180-5

Vår dato:
14.08.2015

Høring om endring av modell for styring og ledelse med mer i universitets- og høyskoleloven

Det vises til Kunnskapsdepartementets høringsbrev «Endring av modell for styring og ledelse med mer i universitets- og høyskoleloven», som ble sendt på høring 26. juni. Med en høringsfrist allerede 15. august, har det dessverre ikke vært mulig å behandle saken i UHRs styre. UHRs uttalelse er derfor basert på tidligere uttalelser fra styret.

UHR tar til etterretning at forslagene som nå fremmes er i tråd med KUF-komiteéns innstilling, og den påfølgende behandlingen som meldingen fikk i Stortinget. Når KD velger å drøfte styringsmodellene i høringsbrevet, mener vi at det ville være en styrke for brevet om de to alternativene hadde blitt beskrevet på en mer balansert måte.

I diskusjonen om valgt eller tilsatt rektor, viser vi til følgende avsnitt fra UHRs brev til KUF-komiteen (27.04.2015):

UH-sektoren har over flere år beveget seg mot at flere av institusjonene har valgt en modell med ekstern styreleder og ansatt rektor. Nær halvparten av våre 50 medlemsinstitusjoner har valgt denne modellen. UHR vil likevel peke på at det ikke i noen studier vi er kjent med, fremkommer at det er store forskjeller mellom ansatt og valgt ledelse verken når det gjelder ledererfaring og utdanning eller at styringsmodellene har noen innvirkning på hvilke saker som prioriteres. Det er viktig at det fortsatt er mulig å velge en modell med valgt rektor som styrets leder.

Vi er tilfreds med at det fortsatt åpnes for at UH-institusjonene skal kunne velge sin styrings- og ledelsesmodell. UHR har ved flere anledninger vist til betydningen av å sikre UH-institusjonenes autonomi, senest gjennom diskusjonen av nytt finansieringssystem for universitetene og høyskolene: *UH-institusjonenes autonomi er lovhemlet i universitets- og høyskoleloven. Sterke og profesjonelt drevne institusjoner er det beste utgangspunktet for å sikre at forventningene til institusjonene oppfylles i høyest mulig grad.*

Departementets vurderinger og forslag

Det foreslås at det kun skal kreves alminnelig flertall i styrets beslutning av styrings- og ledelsesmodell og fastsetting av en annen styresammensetning etter §9-3 tredje og fjerde ledd. UHR støtter ikke dette forslaget, men ønsker med følgende begrunnelse at krav til kvalifisert flertall opprettholdes:

Uansett hvilken styrings-/ledelsesmodell som er valgt, er det neppe tjenlig med stadige omkamper om valg av modell fra styreperiode til styreperiode. Det vil svekke styrearbeidet og institusjonenes strategiske handlekraft. Slike endringer er av en slik prinsipiell karakter at de må være basert på bred enighet i styret.

Det er også uakseptabelt at man med alminnelig flertall skal kunne vedta eksternt flertall i styret. Dette strider mot lovens grunnleggende prinsipp om at ingen gruppe skal ha flertall alene. Prinsipielt burde punktet vært tatt ut av loven.

Departementet foreslår å legge ansvar for oppnevning av statlige høyskolors eksterne styremedlemmer til departementet, tilsvarende som for universiteter og vitenskapelige høyskoler. Dette er i tråd med tidligere innspill fra UHR, og vi gir full tilslutning til forslaget.

UHR støtter at det er KD som fastsetter styregodtgjørelsen ved UH-institusjonene.

Departementets forslag om å endre varaordningen fra personlige varamedlemmer til en numerisk varaliste over styremedlemmer, støttes.

Kommentarer til konkrete lovformuleringer

§9-3 Styrets sammensetning

I punkt 1: Styret har elleve medlemmer. Her oppgis: styreleder, tre fra undervisnings- og forskerstillinger, ett medlem fra TA-ansatte, to studenter og fire eksterne medlemmer. Dersom ett av de eksterne styremedlemmene skal være styreleder, slik det oppgis, gir dette til sammen ti styremedlemmer.

I samme punkt oppgis at alle medlemmene i styret er valgt, med unntak av de eksterne medlemmene. Det vil være mer ryddig dersom det i samme punkt som det oppgis hvem som er valgt, også presiseres at de eksterne medlemmene er oppnevnt av KD. Dette fremkommer først i §9-4.

I punktene (3) og (4) er teksten relativt overlappende/gjentagende. Kanskje bør det vurderes å samle dette i ett punkt?

§9-4 (6) Siste setning lyder: *Departementet oppnevner på fritt grunnlag styreleder, med mindre institusjonen har valgt rektor som styrets leder, og øvrige eksterne medlemmer og numeriske varamedlemmer for disse for fire år.*

I pkt.2.2 i høringsbrevet skriver KD: *Institusjonene skal fortsatt fremme forslag til eksterne styremedlemmer når rektor er ansatt, jf. §9-4. Departementet utpeker styreleder og styremedlemmer blant de foreslåtte kandidatene på fritt grunnlag, og mener derfor at det ikke bør fremgå av bestemmelsen at institusjonene selv skal foreslå en styreleder. Det foreslås derfor at dette tas ut av loven.*

UHR har ingen motforestillinger til sistnevnte forslag. Det kan imidlertid oppleves som uklart at KD skal «oppnevne på fritt grunnlag», men «blant de foreslåtte kandidatene». Vi regner med at dette betyr at KD ikke kan oppnevne en styreleder/styremedlemmer som ikke allerede er foreslått fra institusjonenes side. I tilfelle bør setningen som er nevnt over endres.

§10-1 Rektor

UHR har ingen kommentarer til den foreslåtte lovteksten, men vil stille spørsmål ved om ikke det er tenkt en stedfortrederfunksjon også for en tilsatt rektor, og om dette bør nevnes i loven.

Ny §10-2 Unntak – valg av rektor skal lyde:

«Unntak» bør ikke brukes i overskriften på denne paragrafen. Det er rundt 50% av UH-institusjonene som har denne styringsordningen.

I punkt a, har sannsynligvis «råd» falt ut i siste setning. Det er flere institusjoner som har en løsning med viserektor. Det foreslås følgende: *Rektor, og i dennes sted, prorektor eller viserektor, har rett til å delta i møter i alle institusjonens styrer, råd og utvalg.* Denne teksten vil da samsvare med det som står under punkt (3) for ansatt rektors rettigheter.

Det henvises i a til prorektor, men det står ikke noe om at institusjoner som har valgt rektor også skal ha en prorektor. Bør dette presiseres i lovteksten?

I punkt (4) oppgis

- a) *Ansatte i undervisnings- og forskerstilling 51-71 prosent*
- b) *Teknisk og administrative ansatte 5-25 prosent*
- c) *Studenter 15-30 prosent*

Vi mener det er mest ryddig dersom samme mal brukes:

- a) Ansatte i undervisnings- og forskerstilling 51-71 prosent
- b) Ansatte i teknisk- og administrative stillinger 5-25 prosent
- c) Studenter 15-30 prosent

Ut over dette har UHR ingen kommentarer til departementets forslag til nye lovformuleringer.

Vennlig hilsen

Ole Petter Ottersen
styreleder

Ola Stave
generalsekretær

Dette dokumentet er godkjent elektronisk ved UHR og er derfor ikke signert.